

ملاصدرا

فیلسوف و متفکر بزرگ ایرانی

هانری کوربن

و جمعی از خاورشناسان

ترجمه و اقتباس از www.ketab.ir

ذبیح الله منصوری

انتشارات تاه

سرشناسه	: منصورى، ذبيح الله، ۱۲۸۸ - ۱۳۶۵.
عنوان و نام پديدآور	: ملاصدرا؛ فيلسوف و متفكر بزرگ ايرانى / هانرى كوربن و جمعى از خاورشناسان ترجمه و اقتباس ذبيح الله منصورى.
مشخصات نشر	: تهران: ناو، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهرى	: ۵۰۲ ص.
شابك	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۵۷۹-۶-۳
فهرست نویسی	: فيبا
موضوع	: صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹-۱۰۵۰ ق.
موضوع	: Mulla Sadra Shirazi
موضوع	: فلسفه اسلامى
موضوع	: Islamic philosophy
موضوع	: ايران -- تاريخ -- صفويان، ۹۰۷ - ۱۱۴۸ ق.
موضوع	: Iran -- History -- Safavids, 1502 - 1736
شناسه افزوده	: كوربن، هانرى، ۱۹۰۳ - ۱۹۷۸ م.
شناسه افزوده	: Corbin, Henry
رده بندى كنگره	: BBR۱۱۲۱
رده بندى ديويى	: ۱۸۹/۱
شماره كتابشناسى ملى	: ۷۵۳۹۲۲۳

www.ketab.ir

ملاصدرا

فیلسوف و متفکر بزرگ ایرانی

هانری کوربن

و جمعی از خاورشناسان

ذبیح الله منصوری

نمونه خوان: مجید پوراسماعیل

مجله آرا: مرتضی قاری

خرمیدین: زینب زیدآبادی

چاپ اول: تیرماه ۱۳۸۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: اطلس چاپ - چاپ: پارمیدا

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۵۷۹-۶-۳

با اشراف علی عسکری - وکیل خانواده منصوری -

بر چاپ آثار ذبیح الله منصوری

انتشارات تاه

حق چاپ محفوظ است

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۲۸۶،

طبقه همکف، واحد ۱

شماره تلفن: ۶۶۹۶۳۳۰۱

فهرست مطالب

مقدمه مترجم.....	۷
فصل اول: نوزاد.....	۱۱
فصل دوم: وضع شهر اصفهان هنگامی که ملاصدرا در آن شروع به تحصیل کرد.....	۳۷
فصل سوم: حضور ملاصدرا در اولین جلسه درس میرداماد.....	۵۳
فصل چهارم: میرابوالقاسم فندرسکی و شیخ بهایی.....	۷۳
فصل پنجم: اصفهان در سال یک هزار هجری پایتخت ایران گردید.....	۹۵
فصل ششم: ملاصدرا در حضور شاه عباس کبیر.....	۱۰۷
فصل هفتم: شاه عباس کبیر در مدرسه خواجه.....	۱۱۷
فصل هشتم: شاه عباس کبیر پیاده به مشهد رفت.....	۱۲۷
فصل نهم: شاه عباس ملاصدرا را به مشهد احضار کرد.....	۱۴۵
فصل دهم: ملاصدرا چیزهایی می گفت که دیگران نمی پسندیدند.....	۱۶۹
فصل یازدهم: اخراج ملاصدرا از اصفهان.....	۱۷۹
فصل دوازدهم: درس ملاصدرا راجع به ابن العربی.....	۱۸۹
فصل سیزدهم: ملاصدرا و سهروردی.....	۲۰۱
فصل چهاردهم: ملاصدرا و ابن سینا.....	۲۱۵
فصل پانزدهم: انتقال ملاصدرا به شیراز.....	۲۳۷

فصل شانزدهم: بحث درباره نظریه های ملاصدرا	۲۴۳
فصل هفدهم: مقام ملاصدرا نزد ایرانیان	۲۶۱
فصل هجدهم: آیا اسپینوزا حکمت خود را از ملاصدرا اقتباس کرده است ؟	۲۷۳
فصل نوزدهم: وجود پایه اصلی حکمت ملاصدرا می باشد	۲۹۱
فصل بیستم: رواقیون و حکمت ملاصدرا	۳۱۱
فصل بیست و یکم: نیکلسون مستشرق انگلیسی و تحقیقاتش راجع به تصوف و عرفان	۳۲۵
فصل بیست و دوم: موضوع اعتقاد صوفیان و عرفا به اصول دین اسلام	۳۷۳
فصل بیست و سوم: ملاصدرا در مدرسه خان	۳۹۳
فصل بیست و چهارم: ملاصدرا به پیر عقیده نداشت	۴۱۳
فصل بیست و پنجم: زندگی ملاده ملاصدرا	۴۳۳
فصل بیست و ششم: ملاصدرا یک دانشمند و شنفکر	۴۴۷
فصل بیست و هفتم: انتقادهایی که بر ملاصدرا وارد آمده است	۴۶۱
فصل بیست و هشتم: کتاب کسر اصنام ملاصدرا و مسئله مبارزه با جهال	۴۷۳

مقدمه مترجم

کتابی که اینک به ترجمه و اقتباس این ناتوان به خوانندگان تقدیم می‌شود مجموعه‌ای است از تحقیق چند دانشمند خاورشناس در مورد فیلسوف بزرگ ایران، ملاصدرای شیرازی ملقب به صدرالمتهین.

دانشمندانی که مترجم از تحقیق آنها برای تدوین این کتاب استفاده کرده عبارتند از: هرمان اولدنبرگ (آلمانی)، فرانترورسبک (آلمانی)، جورج کامرون (آمریکایی)، هانری کوربن (فرانسوی)، والترگریسمان (آلمانی)، ژولیوس هرتل (آلمانی).

مترجم از زبان آلمانی، جز مفردات نمی‌داند و قادر به ترجمه از زبان آلمانی به فارسی نیست و آثار محققان آلمانی را که راجع به ملاصدرا تحقیق کرده‌اند از متن فرانسوی یا انگلیسی اقتباس کرده است.

شش دانشمند مذکور در فوق که تحقیقاتشان از طرف مترجم، اقتباس و ترجمه شده، همه استاد دانشگاه هستند یا بوده‌اند و دو نفر از آنها دارفانی را وداع گفته‌اند. یکی «هانری کوربن» فرانسوی که در وطن ما، بین دانشگاهیان، معروف بود و چند بار به ایران سفر کرد و حتی در دانشگاه تهران تدریس نمود.

دانشمند دیگر که اینک در جهان نیست «والترگریسمان» است که او هم استاد دانشگاه بود و در دانشگاه‌های آلمان تدریس می‌نمود.

ملاصدرای شیرازی، در ایران بین طبقه تحصیل کرده و بخصوص بین طبقه‌ای که دارای تحصیلات به اصطلاح قدیم هستند (و این اصطلاح به گمان مترجم دارای مفهوم واقعی نیست چون علم دارای تقسیمات قدیم و جدید نمی‌باشد و همواره علم و کمال، جدید و

تازه است) معروف بوده و هست؛ و هم امروز، در تمام مدارس که طلاب در آن تحصیل علم می‌کنند و بخصوص حکمت (فلسفه) در آنها تدریس می‌شود، شناسایی حکمت ملاصدرا، از طرف طلاب ما، از ارکان فلسفه‌شناسی است.

در دانشگاه‌های جدید کشور، حتی در آن قسمت از مدارس عالی که تقریباً از پنجاه سال قبل تأسیس شده و در آنها فلسفه را تدریس می‌کنند، نیز حکمت ملاصدرا تدریس می‌شود و لذا دانشجویان دانشگاه‌های جدید ایران هم که فلسفه می‌خوانند، با حکمت ملاصدرا آشنا هستند.

اما اگر از این طبقات که از لحاظ علمی، جزو خواص هستند بگذریم، در این کشور کسی ملاصدرا را از لحاظ علمی نمی‌شناسد و حتی نام او به گوش بسیاری از مردم نرسیده، مگر به شکل نام یکی از خیابان‌های تهران.

در کتاب‌هایی که راجع به ملاصدرا نوشته شده، حکمت او را با سبک و اصطلاحات متداول در کتب قدیم مورد بحث قرار داده‌اند و آن سبک و اصطلاحات فقط درخور استفاده خواص می‌باشد و طبقه غیرمتخصص و کتاب‌خوان (در مسائل فلسفی و عرفانی) از خواندن آن کتاب‌ها بهره‌مند می‌شوند.

اما کتابی که اینک به دست خواننده می‌رسد برای اولین بار فلسفه محمد بن ابراهیم شیرازی معروف به ملاصدرا و ملقب به صدر المتألهین را با سبک و بیانی ساده مورد بحث قرار می‌دهد و بدون اینکه خواننده غیرمتخصص را برای فهم اصطلاحاتی که در نظرش از معضلات است معطل و مشوش نماید، این دانشمند بزرگ و متفکر جهان اسلام را که در چهارصد سال اخیر، درخشنده‌ترین اختر فلسفه در آسمان ایران و دنیای اسلام است به خواننده می‌شناساند.

صدر المتألهین به طوری که مشهور است از چهل تا یک صد کتاب و رساله نوشته و چندین جلد از معروف‌ترین کتاب‌های ملاصدرا دارای این اسامی است:

۱- اسفار اربعه (الحکمة المتعالیه فی المسائل الربوبیه)

۲- اتحاد العاقل والمعقول

۳- الامامه

۴- بدء وجود الانسان